

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"א	ליקוטי הלכות	משנה ברורה	נוכחי	שולחן ערוך
שבת	י"ד	פב:	רעו	חורה	זרח	ער"ה:
א	ט"ו	פג:	רעה	עא:	רזרי	ער"ה:
ב	ט"ז	פג:	רעט	עב:	ריאריב	ער"ה:
ג	י"ז	פד:	רפ	עב:	ריגריד	ער"ה:
ד	י"ח	פד:	רפא	עג:	רזרזו	ער"ה:
ה	י"ט	פה:	רפב	עג:	ריזריח	ער"ה:
ו	כ'	פה:	רפג	חורה	ריזרכ	ער"ה:

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

550 | פרשת ויחי | י"ד טבת תשפ"ו

דבר המערכת

רבנו הקדוש אמר פעם לפני אנשי שלומנו בשבח של מוהרנ"ת ז"ל: "צריכים אתם להודות לו מאד, אלולי הוא לא היה נשאר ממני אף דף שמות לגניזה".

כמה עלינו להודות על כל הספרים הקדושים של רבינו הקדוש בעצמו ואשר רבי נתן הוסיף והרחיב לפתוח את שעריהם הקדושים בשמנות כרכי הלוקטי הלכות הקדוש והנורא, ואשר בזכותם אנו קיימים, מודים אנחנו לך על ניסוך נפלאותיך וטובתיך שגמלת עמנו בחסד חנים.

"רבי נתן", מתנת החיים שהשי"ת העניק לעמו בתוקף ימי החשכה האיומים של עקבתא דמשיחא, עמוד האש המאיר בלילה המר והנמרר המתמשך כל כך, לולא תנחומי המ'ליץ' הגדול הזה, המחיה נפשות בהלכותיו תפלותיו מכתביו ושיחותיו אותם דלה מעמקי הנחל הקדוש, כי אז לא היה לנו קיום בסערות הזמן חלילה, הוא אשר מסר נפשו להנחיל את יסודי קיום התורה בכל מצב ובכל זמן של חושך, איך לאחוז בהשי"ת ולא להרפות אף אם יעבור מה.

ביום הסתלקותו ליל צום עשרה בטבת התכנסו כל בני קהילתנו מירושלים ובי"ש למעמד נשגב להודות לה' ולהכיר טובה ולומר 'ברוך ה' אשר נתן' לנו את המתנה הזאת, ולהתחדש בלימוד ספרו הקדוש ליקוטי הלכות אשר בעוד ימים ספורים יתחילו במחזור החדש של לימוד הדף היומי בספרו הקדוש, בדיבורים נלהבים שנשמעו מפי חשובי אנ"ש וראשי החבורות התעוררו והתחזקו להכיר ביקרת מתנה זו שאך ורק על ידה אפשר לזכות לקבל את דברי רבינו"ל בתמימות ופשטות ולהכניס לעולם המעשה כפי שהעיד רבי נתן בעצמו בהקדמתו לספרו.

בתודה והלל להשי"ת התחדשו כל השומעים להתחמם לאורו של התלמיד הקדוש, ולהתדבק בארחותיו הטהורים לטוב לנו כל הימים.

העורכים

פניני אור

אמרות מזהירות מרביה"ק ותלמידיו

לענין התחזקות לבל יפל האדם בדתו מחמת רבוי הפגמים והקלקולים שקלקל על ידי מעשיו, ענה ואמר: "אם אתה מאמין שיכולין לקלקל, תאמין שיכולין לתקן".

(ליקוטי מוהר"ן)

ויחי יעקב בארץ מצרים

"הכלל, שהאדם צריך ליישב דעתו היטב היטב בכל עת מה הוא עושה בזה העולם העובר ומה יהיה סופו ומה התכלית מכל עסקי העולם הזה ומכל תאוותיו, ועיקר המניעה מזה היא העצבות, מחמת שכל אדם מלא עצבות ודאגות ויגון ואנחה, ובפרט מריבוי עוונותיו כי אי לי מיצרי אי לי מיוצרי. ואף על פי שכתוב בספרי מוסר שעצבות על העוונות הוא טוב, אבל הבעל דבר מתגבר בעצבות כזה עד שמרחיקו על ידי זה מה' יתברך ביותר. כי הדאגה על העוונות היה טוב אם היה חוזר בתשובה על ידי זה, שמריבוי הפחד מהעוונות ישלך כל עסקי עולם הזה לגמרי וישוב בתשובה שלימה לה' יתברך, אבל רוב העולם בפרט בדורות אלו מתרחקים ביותר על ידי ריבוי העצבות אפילו של עוונות, כי מחליפים האמת ומערבבים דעתו מאד שמכניס ח"ו בחינת יאוש בלבו, כאלו אין לו עוד תקוה להתחדש כנשר ימיו".

מי שבא לשוב, בהכרח שיתגבר להודות על חלקי הטוב שעדיין קיימים בו, ולעורר שמחה עצומה על שגם בתוקף ריחונו ועוצם נפילותיו זכה לחטוף כמה וכמה נקודות טובות, ורק אז יש תקוה שיוכל להתבונן היטב מה התכלית מכל מעשיו ולהתחיל דרך חדשה וישרה שתוביל אותו להתקרב באמת לתכלית הטובה והנצחית.

בפרשתנו אנו לומדים על ירדתו של יעקב למצרים ערוות הארץ. לכאורה היו אמורים ימים אלו להיות הימים הכי חשובים לקדוש ישראל זה, שצריך באחרית ימיו לצאת מצל הקדושה לגיא צלמות. אך רבי נתן (שם, אות נא) מאיר עינינו על עבודתו הקדושה של יעקב אבינו שסלל לנו לדורות, בכל עת שנהיה בגלות, להכריח עצמנו להפוך הכל לשמחה ורק אז להתחיל בדרך התשובה, וכלשון קדשו שם: "וזה בחינת ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ומבואר בדברי חז"ל במדרש רבה ובפרט בזוהר הקדוש בפרשה זאת שאותן שבע עשרה שנה היו עיקר ימי חייו שחי בשמחה ונחת, ולכאורה תמוה הדבר, שכשהיה יושב בארץ ישראל לא ישב בשלום, ובארץ מצרים שהיא מקום טמא שאז התחיל גלות מצרים שמיררו את חייהם, שם דייקא ישב בשלום? אך כל זה הוא מפני שיעקר שלמות השמחה בו יתברך שזה עיקר החיות, הוא כשמתגברים לחטוף את היגון ואנחה להפכו לשמחה".

והוא מוסיף שם, שיעקב אבינו לא אמר די במה שבעצמו זכה לשלימות השמחה, אלא התייגע בכל כוחו "לתקן כל העולם להמשיך השמחה והחיות הקדוש הזה בלב כל אחד ואחד מזרע בית ישראל, ואפילו מי שפגם כמו שפגם, בכל עת שחפץ וחותר להתקרב לה' יתברך, שיוכל לשמח ולהחיות נפשו על ידי שיאמין שכל נקודה ונקודה טובה שזוכה על ידי כל מצוה ומצוה שעושה אין ערך לזה, ואפילו נקודות טובות של עשיית המצוות של פושעי ישראל עולים על כל התענוגים של הבל ועל כל מיני עשירות של כל העולם כולו, עד שישמחו את נפשם ביותר על שהם גם הם זוכים לטוב אמתי ונצחי כזה, לעסוק בעשיית המצוות שעל ידי זה מתדבקים בו יתברך שהוא חי החיים מקור השמחה של כל השמחות".

רק זו הדרך, וזה הנתיב האמיתי, שיובילו לתשובה אמיתית, וללב נשבר אמיתי, ולחרטה אמיתית, שתכליתם תשובה שלימה באמת.

ימי השובבי"ם הקדושים בפתח, נימי הלב מתעוררים, אולי בכל זאת יתרחש הנס ויתחילו ימים של קדושה והתעלות, אולי יחוס אולי ירחם. הוא רק מתחיל לחשוב מכך, והמרידות והחשכות ממלאים את לבו, כל כך הרבה פעמים המרה רצון קונו. חבילות של יגון מעיקים עליו, רגשות אשמה ועצב מכבידים על נפשו המרוסקת, עד מתי עד מתי, איה קץ הפלאות...

היצר מפחד מאד מתשובה, הוא מבין היטב שמי ששב בתשובה פשוט גוזל מאתו את כל עמלו העצום להחטיא האדם ולהכשילו, הכל הופך לכלום, ובמקרים רבים זה אף הופך לזכויות, ועל כן מתחכם בכל ערמתו להגיא ולהרחיק מן התשובה.

אחת העצות הממוכמות ביותר היא, עצת העצבות על העוונות עצמם. רק מתחילים לדבר על תשובה ומיד מופיעה המורית האיומה על העבר ומבקשת להטביע את החוטא לגמרי. כל מעבריו ומשבריו עומדים כמו חיים לנגד עיניו ומאשימים אותו על היותו כמו פרה סוררת חסרת מעצורים שטוף במעשי בהמה. נדמה לו שזה חלק ממהלך התשובה ומדרך ההתקרבות להשי"ת, שהרי רבותינו האריכו בחובת היגון והמרידות על העוונות. אבל לא חלי ולא מרגיש שהיצר הטמין לו בכך מלכודת איומה. עדיין אין הזמן מוכשר ליגון שכזה, המרידות שמציפה אותו נועדה להפילו ח"ו ולא כדי לקרבו.

הבה נשמע לדברי רופא הנפשות הגדול המדריכנו בדרכי התשובה לחיי נצח, וכה הם דבריו הבהירים (בליקוטי מוהר"ן, ח"ב י'): "מה שהעולם רחוקים מהשם ויברך ואינם מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם מיישבים עצמם, והעיקר להשתדל ליישב עצמו היטב מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה ואז בודאי ישוב אל ה'".

אם ברצוננו להתקרב לה' אחר כל ריחוק ונפילה ולהתחיל לעזוב את תאוות העולם הזה ומדוחיו, עלינו ליישב דעתנו ולחשוב היטב על התכלית, זה בודאי יעצור את האדם מלשוב לעשות מעשים שיגרמו לו סבל והפסד נורא לנצח.

ורבינו הקדוש מוסיף שם תנאי הכרחי לישוב הדעת זה: "אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו ועל כן קשה לו ליישב דעתו, רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו יוכל ליישב דעתו, כי שמחה הוא עולם החירות בבחינת 'כי בשמחה תצאו', שעל ידי שמחה נעשים בן חורין ויוצאים מן הגלות".

מי שעצוב ונדכר, פשוט לא יכול לחשוב על מעשיו האם לעשותם או לחדול מהם, מוחו כמו נתון במאסר ומנוע מלהתבונן. במקום לחפש עצות מועילות לעזוב דרך הרע ולהתקשר אל הטוב, הוא מוסיף לפול ולשקוע ח"ו. נדמה לו שהוא עצוב בגלל עוונותיו, ומשום כך נראה לו שבדאי שהוא חושב היטב איך להיפטר מכל הרע, אבל לאמתו של דבר, מוחו ודעתו תפוסים וכבולים מלחשוב מחשבה ישרה ותכליתית, והיא שגורמת לו להמשיך ולהתרחק.

וכן מלמדנו רבי נתן בפירוש (בליקוטי הלכות, הודאה ו, סז) שגם העצבות על העוונות היא בעוכריו של הנכשל שלא יוכל לשוב:

הדל"נ 4:12 • נין ההמה 6:35 • מוזק"ש 8:23
צאת השבת 5:28 • צאה"ש לר"ת 6:05

לתגובות
והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

יקר תפארת ה"ליקוטי הלכות"! (א)

וחידושי; וכמסופר על הרה"ק מקאצק זיע"א שלאחר ששוחח עמו ארוכות נענה ואמר: "האברך הזה הוא **עילוי בחסידות!**" (שיח שרפי קודש, חלק ב, אות תרפו).

ועל ה'צמח צדק' מסופר: "כשהראו פעם להרב בעל הצמח צדק את חיבורו של מוהרנ"ת ז"ל, הלא הוא ספרי ה'ליקוטי הלכות', אמר בהתפעלות בלשון הכתוב: **כולנו בני איש אחד נחנו!**" (שיח שרפי קודש, חלק ה, אות קלו).

וסיפור זה נזכר גם במכתבו של הגה"צ רבי יעקב מאיר שכתער שליט"א, שאף מוסר את מקור הסיפור, וז"ל: "שמעתי מר' אלעזר ראזענפעלד בשם חותנו ר' שמואל הנ"ל כי הוא היה מלפני שנים רבות במירון והיה שם רב אחד הרב אליעזרוב מחסידי חב"ד, ושמע שאחד חלק על אנ"ש דשם, ואמר כי הוא זכר סיפור שאחד דיבר על מוהרנ"ת לפני הרה"ק הצמח צדק זי"ע, ותיכף ומיד סר הצמח צדק ד' אמות לאחוריו מאותו האיש, ואמר לו שישב על הארץ ויקבל נזיפה על מה שדיבר על מוהרנ"ת, זה בערך הסיפור. וכמדומה שגם זה שמעתי מאתו, כי כשראה הצמח צדק את הליקוטי הלכות ועיניו בהחידושים, פנה לנוכחים ואמר: **'הלא בני איש אחד נחנו!'**" (אוסף מכתבים, מכתב קז). וחלק מסיפור זה נזכר ב"ימי שמואל" (פרק קיא) עיי"ש.

[ומן הענין לציין ששלשה מתלמידיו של הצמח צדק זכו להתקרב לאורו של רבינו, ונמנו על חסידי ברסלב. הלא הם: רבי ברוך אפרים בעל מחבר ספר 'באבי הנחל' על ליקוטי מוהרנ"ת, ושני חבריו: רבי מענדל ליטוואק, ורבי שמעון מהאמלע].

חכמה ומוסר השכל - דרושים וביאורים עמוקים ע"פ יסודות הקבלה, בעומק ובהירות נפלאה, על דרך העבודה.

גם **"עצות נפלאות ונוראות"** - הלכה למעשה, כיצד להתמודד עם כל הרפתקאות החיים ברוחניות ובגשמיות, ולזכות להיות איש כשר וצדיק באמת.

וגם ובעיקר: **"התחזקות עצום ונשגב עד אין סוף ואין תכלית"** - לחזק ולאמץ כל איש ישראל "יהיה מי שיהיה, בכל מקום שהוא".

וכפי שנפרט בס"ד אחת לאחת.

בראש ובראשונה יש בספר זה ביאורים וחידושים נפלאים "בכל הלכה והלכה מכל ארבעה חלקי השולחן ערוך, למצוא סמך וענין וטעם בכל הלכה והלכה בדרך חכמת האמת, בדרך חכמה ומוסר השכל".

ואכן - כל הרעיונות העמוקים ביותר של תורת הקבלה וספרי החסידות, מבוארים ומלוכנים בספר זה בעומק נפלא. וכפי שכבר העידו מבני מדע שבספר קדוש זה נמצאים כל יסודות החסידות. כפי שמוסר הגה"צ רבי יעקב מאיר שכתער שליט"א במכתבו, בזה הלשון: "רבי אלחנן ספעקטאר אמר לי שחותנו (שכיהן באדמור"ת בפולין) אמר לו **שאין דבר חסידי אמתי שלא נמצא בליקוטי הלכות!** וחותנו היה בקי גדול בכל הספרי חסידות" (אוסף מכתבים, מכתב קז).

וכבר העידו על כך גדולי החסידות, בראותם את מוהרנ"ת

בעמדנו [בין הילולת מוהרנ"ת ליום הולדתו] לקראת התחלת המחזור החדש של "דף היומי ליקוטי הלכות", בתחילת חודש שבט הבעל"ט, ראינו לנכון להקדיש את מאמרינו הבאים לבאר מעט גודל יקר תפארת הספר הקדוש הזה "ליקוטי הלכות". ואף שיש הרבה מה לדבר בזה, נתמקד רק בכמה נקודות יקרות בס"ד.

וזה החלי בעזה":

הנה, מהותו ועניינו של ספר 'ליקוטי הלכות', חקק מוהרנ"ת בעצמו בעטו הקדוש, בדף השער, בזה הלשון:

"ספר 'ליקוטי הלכות', מוסד על התגלות נפלאות חידושי תורתו של אדוננו מורינו ורבינו, רבינו נחמן, אור האורות, זכר צדיק וקדוש לברכה. עליהם יסדתי אמרות, על פי פקודתו ז"ל לבאר ולחדש בכל הלכה והלכה מכל ארבעה חלקי השולחן ערוך, למצוא סמך וענין וטעם בכל הלכה והלכה [א.] **בדרך חכמת האמת, בדרך חכמה ומוסר השכל, [ב.] ועצות נפלאות ונוראות, [ג.] והתחזקות עצום ונשגב עד אין סוף ואין תכלית**, שיתחזק כל אדם להתקרב להשם יתברך בכל דרגא ודרגא בכל מקום שהוא, יהיה מי שיהיה. וכולם מיוסדים על אדני פז, על פי ההקדמות שקיבלתי ממנו ז"ל, מפיו ומפי כתביו הקדושים".

והנה, כפי שציננו - באותיות, בסוגריים מרובעות בתוך דבריו הק' - נזכרים כאן ג' חלקים. כי אכן, ספר זה יש בו עושר נפלא ובלתי מצוי:

גם ביאורים עמוקים ונפלאים "בדרך חכמת האמת בדרך

פניני התחזקות והתעוררות שנערכו ונעבדו מתוך אוצרות שידותיו של הגרי"מ שכטער שליט"א

שביבי אור

ה"ירידות" הם חלק מוכרח מבנין העולם!

ואכן זאת תישאר הדרך עד ביאת הגואל צדק שיבוא בב"א, להרבות תורה ומצוות אפילו בתוקף חשכת הגלות, ומתוך עניות ודחוקות, מתוך צער ורדיפות בבחי' "הפרני בארץ עניי" - להמשיך את ההשפעות הפוריות וכל הברכות מלמעלה, בבחי' "בן יבך ישראל לאמור ישימך אלקים כאפרים וכמנשה - וישם את אפרים לפני מנשה" - היינו כנ"ל שאמנם מוכרחים לעבור הרבה צער ועניות שהיא בבחי' "מנשה" אבל מתפללים שהשי"ת יזכנו ש"אפרים" ההרחבה תהיה לפני מנשה - היינו שלא נצטרך לסבול יותר מדי ומיד ירחיב ה' ויפיר את גבולנו בעזה"ת.

ובדומה לזה מובא בספה"ק קדושת לוי על הפסוק "וישם את אפרים לפני מנשה", כי מה שעובר על האדם גלות וצער ח"ו, המרמז על בחי' 'מנשה' [בחי' שכחה], שזה הכנה לקבל את הטוב שהוא בחי' אפרים [פריין], והשי"ת כבר הכינו לפני זה, כי השי"ת הקדים כבר את הישועה. וזה וישם את אפרים לפני מנשה'.

סוד מה שנברא העולם באות ה'

והבעל שם טוב הק' פירש את מאמר חז"ל ש"העולם הזה נברא באות ה'" כלומר שהעולם הזה בנוי על חמישה מצבים החוזרים על עצמם תדיר: א. הצער שבעולם. ב. קבלת הצער באבה. ג. תפילת האדם להשי"ת להסרת הצער. ד. השי"ת שומע התפילה ונוטל את הצער. ה. התודה שהאדם נותן על סילוק הצער.

שעשה תשובה מוחלין לו ולכל העולם". ובה שבעה את הגוי להתגייס גם אם יהיו לו ירידות, כי אסור לו לאדם לדאוג רק לעצמו, ומאן דעלך סניא לחברך לא תעביד - ואהבת לרעך כמוך.

הוויכוח בין יעקב ויוסף

ועל דרך זה מובאר בספרים הויכוח בין יוסף הצדיק ליעקב אבינו ע"ה, בעת שרצה לברך את אפרים ומנשה. כי כאשר ראה יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו וגו' ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי מנשה הבכור שים ימינך על ראשו. 'מנשה' הוא מלשון שכחה כמו שנאמר "כי נשני אלקים את כל עמליו" - כי יוסף היה סבור שאי אפשר לעסוק בעבודת השי"ת רק כאשר האדם שוכח מקודם את כל הצער והעמל דהאי עלמא ועובד את השי"ת מתוך הרחבת הדעת ומוחין דגדלות. גם דעתו של יעקב אבינו היתה לכתחילה שאפשר לעבוד את השי"ת מתוך מנוחה ושליו, כמו שכתוב "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" ועל זה פירש רש"י "ביקש יעקב לישוב בשלום - קפץ עליו רוגזו של יוסף", ואז הבין שרצון הבורא יתברך הוא לעבדו באמונה ובטחון בשלמות גם כאשר החושך מקיף את האדם מכל צד, ואז דייקא להדבק בהקב"ה בבחי' "אחזתיו ולא ארפנו" בלי להרהר אחר מידותיו ית' ולקבל את היסורים באהבה. ולכן הקדים יעקב אבינו את אפרים לפני מנשה - ורימז ענין זה בפסוק "כי הפרני אלקים בארץ עניי" כלומר שצריך לחפש את ההרחבה והפריין גם בתוך הצער, בבחי' "בצר הרחבת לי".

עיקר עבודת האדם לחזיק בזמני ירידה

רוב ימי האדם עוברים עליו בירידה וחושך כמבואר בספרי רביה"ק מוהר"ן זי"ע. ועיקר עבודתו של האיש הישראלי בזה העולם הוא לא לעזוב את מקומו גם בתכלית הירידה, ולהחזיק מעמד בשעותיו הקשות, עד שיזכה להפוך את ה'שלא כסדר' דהאי עלמא לכסדר'.

"רחפו באמת הבנין"

במסכת שבת מובא מעשה מהגוי שבא להתגייס אצל שמאי והלל. כאשר בא אצל שמאי אמר לו גיירני על-מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. ודחפו שמאי באמת הבנין שבידו. כלומר, הגוי רצה להתגייס באופן כזה שלא יהיו לו עליות וירידות, על רגל אחת ללא שינויים בנפש. לכן נאמר שדחפו 'באמת הבנין' שבידו, בא לרמז בזה ש'בנין' העולם אינו כן, כי העולם הזה הוא בחי' 'שלא כסדר' מלא בשינויים, עליות וירידות ולא יתכן לעבור את העולם באופן חלק, על רגל אחת. ואילו כאשר בא אל הלל באותה טענה שהוא רוצה לחיות בלי ירידות ורק בתנאי זה הוא מוכן להתגייס - אמר לו הלל: "מאן דעלך סניא לחברך לא תעביד", כלומר, כל ישראל ערבים זה לזה ומצווים אנו לישא בעול חברינו ולדאוג לתיקון שלהם, כי ע"י שירידים ירידות כדי ללחוץ את מלחמת היצר ע"י עושים טובה גם לאחרים, כי על ידי כך הוא מעלה את חלקי הקדושה של חבריו שנפלו לתוך הקליפות. וזה מטרת הירידות, להעלות את כל הנפשות הנפולות במקומות ירודים, וכמו שאמר חז"ל "יחיד

טעימה קודם הבדלה

חומר איסור טעימה

נפסק בשולחן ערוך (סימן רצט ס"א) שאסור לאכול שום דבר ואפילו לשתות יין או שאר משקין קודם הבדלה. ויש אומרים שאפילו מי שאין לו יין להבדלה עד יום ראשון בחצות, אסור לו לאכול כל הלילה והבוקר, עד שיבדיל על הכוס ביום ראשון, וכן פסק המשנה ברורה (ס"ר רצט סק"א) שיש להחמיר באדם שאינו חלוש.

וחז"ל החמירו מאוד באיסור טעימה לפני הבדלה, שיש שיטות בגמרא (פסחים קז:) ש"טעם אינו מבדיל", כלומר, מי שטעם קודם הבדלה הפסיד את מצות הבדלה על היין ושוב אינו יכול להבדיל על הכוס (המהר"ם חלאהו פירש שישמע מאחר ולא יבדיל בעצמו, ובתוס' ד"ה טעם משמע שיבדיל לאחר), ואף שלמעשה נפסק שגם מי שטעם יכול להבדיל על הכוס, על כל פנים אנו רואים שהטעימה קודם הבדלה הוא דבר חמור עד שלדעת כמה אמוראים מפסיד על ידי זה מצות הבדלה.

ויש לראות את חומרת הדבר גם ממה שנפסק בשולחן ערוך (ס"ר רצט ס"א) על מי ששכח 'אתה חוננתנו' במעריב של מוצאי שבת שאינו צריך לחזור ולהתפלל וסומך על מה שיבדיל על הכוס, אמנם מי ששכח אתה חוננתנו וגם טעם קודם הבדלה, חייבוהו חז"ל לחזור ולהתפלל שמונה עשרה ואינו יכול לסמוך על הבדלה שעל הכוס.

ניתן להסביר שני דרכים למה אסרו חז"ל טעימה לפני הבדלה, כדלהלן:

טעם א' - סייג וגדר למצוה

המגן אברהם (ס"ר רלה סק"ד) והשולחן ערוך הרב (ק"א ס"ר רצט סק"ב) כתבו שקידוש והבדלה נתקנו על תחילת היום דוקא, כפי שאמרו חז"ל 'קדשהו בכניסתו וקדשהו ביציאתו', שצריך לקדש תיכף בכניסת השבת ולהבדיל תיכף ביציאתו, ולכן החמירו שלא לשהות מאומה אפילו בטעימה לבד. - ולפי זה איסור טעימה אינו קשור לעצם מצות הבדלה, והוא רק גדר וסייג שלא להתרשל במצוה.

טעם ב' - חסרון במצות הבדלה

ניתן להוסיף טעם ולומר שהטעם קודם הבדלה מהווה פגם וחסרון בעצם מצות הבדלה על הכוס, ואינו רק גדר וסייג.

והוא, על פי מה שכתבו כמה מפרשים שהטעם שאסרו חז"ל לטעום כלום קודם קידוש הוא מפני שהקידוש צריך להיות במקום סעודה, כדי לקדש על היין שקובעים עליו סעודת שבת, ולכן אסרו לטעום ולאכול קודם קידוש כדי שיאכל הסעודה תיכף אחר קידוש, שאם יאכל ואחר כך יקדש נמצא שלא קידש על היין שבסעודה, ומחמת חשש זה החמירו בכל טעימה שהיא (עי' ר"ן שבת ד. ד"ה ומיהו ורשב"ם פסחים קז. ד"ה אף מ"מ פ"ט ה"י ומשנ"ב ס"י רעא סק"ד וע"ע ש"ע שם ס"ו). וכך יש לומר לגבי הבדלה שתיקנו חז"ל הבדלה על הכוס כדי שיהא ניכר שבוה מסתיים הסעודות וכבוד שבת, ומי שטועם קודם הבדלה הרי זה חסרון במצות הבדלה על הכוס, שנראה כאילו כבר התחילו הסעודות של חול.

ראיה לטעם ב' מ'טעם אינו מבדיל'

יש להביא ראיה לטעם זה ממאן דאמר בגמרא 'טעם אינו מקדש וטעם אינו מבדיל', דלכאורה צריך ביאור הסבר בזה, מדוע מי שעבר על איסור טעימה מפסיד מצות הבדלה, וכי משום שעבר על איסור אחד עליו להפסיד מצוה נוספת, וכי מי שאכל שום חיזור ויאכל שום, והיכן מצינו סוג קנס כזה. אכן רבינו יונה במסכת ברכות (לח: ד"ה ויש) כתב שאם טעם קודם הבדלה 'עברה שעתה', ולפי טעם ב' הנ"ל מובן שתיקנו חז"ל שההבדלה יהיה הטעימה הראשונה של מוצאי שבת, ואם טעם כבר עבר שעתה (וריש להעמיס זה גם בדברי המהר"ם חלאהו הל"ל).

ראיה נוספת מדין שכח 'אתה חוננתנו'

אפשר להביא ראיה נוספת לזה מההלכה שמי ששכח אתה חוננתנו וטעם חוזר להתפלל, וכתבו המפרשים הטעם דכיון שטעה בשנים, ששכח אתה חוננתנו ושכח איסור טעימה קנסוהו לחזור ולהתפלל (משנ"ב ס"י רצט ס"ד ק).

וצריך ביאור היכן מצינו סוג קנס כזה שקנסים מדבר לדבר, שבגלל שטעה על איסור טעימה מחייבים אותו לחזור התפילה. אבל לפי האמור מובן יותר, דבגמרא ברכות (ג:) מובא שהטעם שיש חיוב להבדיל פעמיים במוצאי שבת, הן בתפלה והן על הכוס, הוא לפי שבתחילה תיקנו אנשי כנסת הגדולה להבדיל רק בתפילה ב'אתה חוננתנו', ולאחר זמן העשירו וקבעו להבדיל על הכוס, ואחר כך חזרו והענו וקבעו בתפלה, ומחמת זה יש לנו שני חיובים של הבדלה. וכתב הרשב"א (בחי' שם ד"ה טעה) 'כיון שטעה אפילו בכוס והוא צריך לחזור [למצות הבדלה], הרי הוא חוזר לכסדרו'. ע"כ. כלומר שאם רק שכח ההבדלה שבתפלה סומך על הבדלה השניה שהיא הבדלה על הכוס, אבל אם גם טעם הרי פגם גם במצות הבדלה שעל הכוס, וכיון שפגם בשניהם הן בהבדלה בתפלה והן בהבדלה על הכוס חייבוהו לחזור על שניהם. - ומבואר מזה דהטעימה מהווה פגם וחסרון בעיקר מצות הבדלה על הכוס.

על פי הנ"ל מובן למה החמירו על איסור טעימה קודם הבדלה יותר מאיסור מלאכה קודם הבדלה. דלעשות מלאכה די ב'בורן המבדיל' ואין צריך להמתין עד הבדלה, ואילו לטעום לא די ב'בורן המבדיל' ולא ב'אתה חוננתנו' עד שמבדיל על הכוס. וכן מי ששכח אתה חוננתנו ועשה מלאכה אינו חוזר להתפלל, רק אם שכח וטעם (ולא כרשב"א בביה"ל ד"ה ואם). שכאמור איסור טעימה לפני הבדלה על הכוס היא חלק ממצות ההבדלה, ואינו רק גדר וסייג למצוה.

ויש כמה נפקא-מינות לפי ב' הטעמים הנ"ל:

טעימה אחר הבדלה קודם מעריב

מי שהבדיל על הכוס קודם מעריב; לפי טעם א' שאיסור טעימה היא רק גדר וסייג למצות הבדלה הכללי יש לומר שאסור לטעום עד שיתפלל ויאמר 'אתה חוננתנו'. ואילו לפי טעם ב' שאיסור טעימה היא כדי שיתקיים הטעימה הראשונה של מוצאי שבת בשעת הבדלה על הכוס, מותר לטעום אחר שהבדיל על

מכירת עולם הבא

בפרשת השבוע פירש רש"י (מט יג) שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא ומצאיא מזון לשבט יששכר כדי שיעסקו בתורה. וכן מובא במדרש רבה (קדושים פרשה כה ס"ב) שהיו קורים ל'שמעון אחי עזריה' לפי שהיה עזריה עוסק בפרקמטיא ונותן בפיו של שמעון. ומובא דבר זה במסכת סוטה (כא.).

על פי זה נפסק בשולחן ערוך (יר"ד ס"י רמו ס"א) שיכול אדם להתנות עם חבירו שהוא יעסוק בתורה וימציא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר. וזה נקרא בפי כל 'הסכם יששכר זבולון'. ובשו"ת אגרות משה (יר"ד ח"ד ס"י לו) האריך בזה וכתב שאין זבולון מקיים בזה מצות צדקה שהוא 'הסכם שותפות' ולא 'צדקה', וגם אין זה נחשב שיששכר ניזון מכספי צדקה, ואפילו אם יששכר עשיר יכולים לעשות עמו הסכם אם על ידי זה יכול יששכר לשבת רגוע על התורה, ונחשב הדבר לזבולון כאילו מקיים מצות תלמוד תורה.

והנה הרמ"א הוסיף בשולחן ערוך, שאפשר לעשות ההסכם רק קודם שיששכר מתחיל ללמוד תורה, אבל לאחר שכבר עסק בתורה אין זבולון יכול לתת לו חצי מהרווחים על סמך שיהיה לו חלק שותפות בתורתו. ורבי עקיבא איגרי הוסיף, שאם יששכר מכר לזבולון את חלקו בתורה לאחר שלמד הפסיד שכרו, שביטל חלקו על ידי המכירה. ונמצא שהמוכר תורתו בשביל כסף, אין הקונה מקבל שכר שותפות, ואילו המוכר כן מפסיד חלקו.

והנה נמצאו בספרי מעשיות, סיפורים על כמה צדיקים שמכרו את העולם הבא שלהם עבור מצוה מסוימת. בספר דברי אליהו (עמ' 101) מסופר שהגר"א מכר את העולם הבא

ברורה (ס"י רצט סק"ט) פסק שלא יצא. ויש לומר שזה תלוי בשני הטעמים הנ"ל, דלפי טעם ב' טעימת כוס של הבדלה היא חלק ממצות הבדלה ומעכב, ואילו לטעם א' אין זה חלק ממצות הבדלה אלא כשאר כוס של ברכה.

טעם והבדיל האם חוזר להתפלל

בביאור הלכה (ס"י רצט ס"א ד"ה צריך) מביא מחלוקת הפוסקים במי ששכח אתה חוננתנו וטעם, וקודם שחזר להתפלל הבדיל על הכוס, לדעת הפרי מגדים (משנ"ב סק"ב) כיון שהבדיל על הכוס אינו חוזר ומתפלל, ולדעת הדרך החיים (ס"י לג סמ"ח) חוזר ומתפלל. ואפשר שסברת הפרי מגדים הוא כטעם הב' דהטעימה מהווה חסרון בכוס הבדלה, ומפרש שהחמירו מפני שטעם קודם הבדלה שיחזור ויתפלל מפני שהפסיד המעלה של הבדלה על הכוס, ולכן הצריכוהו לחזור ולהתפלל כדי שיבדיל בתפלה כשעת התקנה הראשונה. וזהו רק כשעדיין לא הבדיל על הכוס, דלאחר שכבר הבדיל על הכוס ממילא כבר לא יקיים מצות הבדלה כשעת התקנה הראשונה, שהרי כבר הבדיל על היין, ולכן אין צריך לחזור ולהתפלל.

הכוס. ובדברי המשנה ברורה יש בזה סתירה, דבביאור הלכה (ס"י רצט ס"א ד"ה צריך להפסיק) הביא מהרמב"ם (פכ"ט ה"ב) שמוותר לטעום, ובמשנה ברורה (שם ס"ק לה) כתב בפשיטות שאסור לטעום עד שיתפלל. אכן בשו"ת שבט הלוי (ח"ט ס"א) העמיס גם בכונת המשנה ברורה להיתר.

מי שאינו מבדיל על הכוס

מי שלא יהיה לו יין עד אחר חצות של יום ראשון מותר לאכול קודם הבדלה, אך לפי טעם א' אסור לטעום קודם 'אתה חוננתנו' כיון שזהו עיקר מצות ההבדלה שלו, ולפי טעם ב' כיון שאינו מבדיל על היין מותר לטעום כמו בכל יום קודם מעריב. ולמעשה פסק הדרך החיים (ס"י צד ס"ו) שאסור לטעום עד שיתפלל, וכן נראה מדברי המשנה ברורה (ס"י רצט סק"י).

לא טעם מן הכוס כשיעור מכוס הבדלה

כידוע נחלקו המשנה ברורה עם השולחן ערוך הרב אם טעימת מלוא לוגמיו מעכב בכוס הבדלה; בשולחן ערוך הרב (ס"י קצ ס"ד) השוה כוס הבדלה לשאר כוס של ברכה, ופסק שאם לא טעם כמלוא לוגמיו אין צריך לחזור ולהבדיל ואפשר לסמוך על הפוסקים שאין שתיה מעכבת בכוס של ברכה. ואילו המשנה

רבי נחמן טולטשינער (ו)

"והודו לזכר קדשו"

מוהרנ"ת לימד את תלמידו החביב ר' נחמן את דרכי רבינו ז"ל איך לשמח את עצמו בכל פרט ופרט מעבודת ה', וכמו שגילה לנו רבינו ז"ל בליקוטי מוהר"ן (ח"ב סי' כ"ה) שמצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ואפילו אם רואה שקשה לו העבודה וצר לו מכל צד ומצדי צדדים, עכ"ז עליו להיות בשמחה רבה על מה שזוכה לחטוף בעולם הזה, וכמו שאמר רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' ס"ח) שכשהאדם מונח למטה לגמרי ורואה שהוא בדיטא החתונה ח"ו רחוק מאד מהשי"ת, ראוי לו להחיות עצמו בזה בעצמו, היינו כי זה בעצמו הוא התקרבות מאחר שרואה שהוא רחוק, כי מקודם היה מרוחק כל כך עד שלא היה יודע כלל שהוא רחוק, ומאחר שעל כל פנים יודע שהוא רחוק וזוכר את הקדושה, זה בעצמו התקרבות, ובוזה בעצמו ראוי לו להחיות את עצמו ולשוב אל ה', עיי"ש.

ופעם אחת נסע ר' נחמן עם מוהרנ"ת והתפללו שחרית על העגלה, ומוהרנ"ת היה נוהג להאריך בתפילה ולהתפלל בקול גדול, ואף שעל אם הדרך א"א להתפלל כפי שמתפללים בבית, אעפ"כ כשהגיע מוהרנ"ת לתיבות "והודו לזכר קדשו" התלהב בקול גדול וצעק מעומקא דליבא "והודו לזכר קדשו".

ואמר רבי אברהם ב"ר נחמן בשם אביו רבי נחמן, שפירש לעצמו כוונת מוהרנ"ת, שצריכין להודות לה' אפילו רק "לזכר קדשו", היינו אפילו אם הוא רק זוכר את הקדושה, גם על זה צריך להודות ולהלל לה', וזה פירוש "והודו לזכר קדשו" (שי"ק ח"ב סי' תקצ"ב).

"חובה מוטלת עליהם להרגיל בשמחה"

וכן חיזק אותו בכל שאר דרכי השמחה, והרי אחד מהמכתבים שכתב מוהרנ"ת לתלמידו ר' נחמן על אודות דרכי השמחה: "א' תרומה תקצ"ג ... וגם מוסר כתב זה ר' נחמן וכל אנ"ש כולם חובה מוטלת עליהם להרגיל בשמחה, על ידי כל מיני מילי דשטותא" (על"ת סי' ק"ב).

"ורקד קצת היום נביתך בשבילך"

ואכן, ר' נחמן היה שש ושמח בכל עת בשמחת יהדותו, והיה רוקד ריקודים בכל עת וזמן על ש"ל אעשני גוי". ופעם אחת בא מוהרנ"ת עם משמשו ר' נחמן לבית תלמידו הרה"ח ר' אפרים, בעיר קרומינטשאק, ולא מצאו שמה את ר' אפרים, והיה להם צער מזה, וגם הצטערו שידעו שאם יתוודעו מזה לר' אפרים שמוהרנ"ת בא בצל קורתו ולא מצאו, מזה בעצמו יהיה לר' אפרים צער, לכן כתב מוהרנ"ת מכתב קודש לתלמידו ר' אפרים בדברי חיזוק, ובסוף המכתב סיים מוהרנ"ת זו"ל:

"ג' בא תר"ד קרימנאטשק ... ידידינו הוותיק מו"ה נחמן נ"י מטולטשין הוא עתה עמי פה בביתך, ונזכר היום בראש חודש שבט, שחש ושלום תכנס עליו על שלא רקד בביתך, וזירזו עצמו ורקד קצת היום בביתך בשבילך, ופורס שלומך באהבה רבה ורחימתך עזיזא, ואם ירצה השם כשתוועד יחד לה' התקוה שנקוד ונשמח יותר, ונגילה ונשמחה בישועתו, חסדי ה' לא תמנו וכו' ואמת ה' לעולם הללו-ה" (על"ת סי' תמז).

נער ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצין שליט"א
בעמ"ח "אוצרות עולם לתורה".

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע

יום ההילולא ט"ו טבת ולגירסא אחרת ה' טבת

פרי צדיק עץ חיים

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע, נכדו הגדול של מרנא הבעל שם טוב זי"ע. נולד כבן בכור לבנו יחידו הרה"ק רבי צבי הירש מפינסק זי"ע, ולאמו הרבנית מרת מלכה ע"ה, עוד בחיי זקנו הגדול. צדיק ונשגב אשר שביליו במים רבים, ועקבותיו לא נודעו. תולדות חייו לוטים בערפל, היות וכל ימיו נהג להסתתר מעיני הבריות, ונחשב היה לצדיק נסתר המתבודד בינו לבין קונו רבות בשנים. מהמעט דמעת שכן נותרו לפליטה הוא גם בזכות המסורות שעברו אצל אנ"ש לדורותיהם. כמו כן ידועים עליו כמה עובדות וסיפורים שהיה רגיל להתפלל להשי"ת בבקשה שישתכח מלב הבריות.

במשפחת-רם צאצאי מרנא הבעל שם טוב תופס הוא מקום של כבוד, בין שרפי המעלה בלטה דמותו הטמירה לשבח ותהילה כאשר זכה לחיבה יתירה מראש שושילתא דדהבא זקנו הגדול והקדוש. ואף רבינו ז"ל החשיבו מאוד והפליג בגדול שבחו, וקשרים עזים נקשרו בין הני תרי צדיקייא כאשר רבינו מכנה אותו 'אוהב נאמן'.

למרות מעטה ההסתר וההעלם שעטה על עצמו, פקע שמיה ונודע בשערים כצדיק אמת ופועל ישועות בקרב הארץ, 'רבי אהר'ה' כן נקרא בחיבה בהגייה האוקראינית על ידי המונים מכל רחבי אוקראינה, שהחלו פוקדים את מעון קדשו תחילה בעירית טיטוב (על אם הדרך לא הרחק מעיר אומאן) ולאחר מכן בעיירה פאבליטש, שם איווה למושב לו בערוב ימיו ובה מנוחתו כבוד. אם כי לגבי תאריך הסתלקותו חלוקים הדעות, האם בה' טבת (שבת) תקפ"ט או בט"ו טבת בשנות התק"ס (לפי המסורת המקובלת בקרב אנ"ש רבי אהרן הסתלק לפני רבינו ז"ל).

ולא פנה אל רהבים

בתחילה ישב רבי אהרן בעיר קונסטנטין-ישן בעוני ומחסור, מאחר שכאמור לא רצה להזדקק לחסדי בשר ודם, ורצונו לסמוך אך ורק על הקדוש ברוך הוא. לכן לא הסכים בתחילה לקבל על עצמו את נזר הרבנות וההנהגה כלל, גם לאחר שהמגיד ממעזריטש זי"ע - אליו נסע לאחר הסתלקות זקנו הבעש"ט - הורה לחסידים שבעירו לנהוג בו כבוד ולתמוך, הוא התפלל שישכחו את דברי המגיד ואכן תפילתו עשתה פרי.

בפי חסידים מסופר, שפעם אחת גברה העניות והדחקות בביתו עד למאוד, היה זה במוצאי אחד הצומות כאשר רבי אהרן שלח את בתו הילדה עם הפרוטה האחרונה שהיתה לו בביתו כדי לקנות פת לחם לשבירת הצום. הטי ורפש היו פרושים על פני חוצות, ונעלי הילדה קרועים ויט ובלויים, והיא החליקה בבוץ ונאבדה ממנה אותה פרוטה בודדה, היא נאלצה לשוב לביתה כשהיא ממררת בבכי. נגע הדבר ללבבו של רבי אהרן שלא יכול להביט בצערם של בני ביתו העטופים ברעב ופנה אל בית הכנסת הסמוך בה נהג להתפלל והחל להתאונן בפני המתפללים: הכיצד יתכן הדבר, שנכדו של הבעל שם טוב המתגורר כאן יהא כה נעזב ונטוש עד שגם לחם צר ומים לחץ אין בביתו?! לשמע הדברים חפו פני המתפללים, והחלו בהתעוררות גדולה לפעול בנידון, הם החליטו שמכאן ואילך יקימו עבורו 'מעמד' קבוע כאשר כל בית אב מבני העיר יקציב סכום מסוים בכל שבוע להחזקת בית רבי אהרן. הם גמרו אומר שבמוצאי שבת הקרובה יתכנסו שוב לארגן את הדבר בסדר נכון ומדויק ולמנות לשם כך גבאים מיוחדים.

עם שובו לביתו נמלך רבי אהרן בדעתו, והצטער צער רב על המעשה שעשה. שהרי כל ימיו נזהר הוא ביותר מלהזדקק לחסדי בני אדם והיה בוטח תמיד בהשי"ת, ועתה עזב את הבטחון ופנה אל בשר ודם, ולא עוד אלא שאף הזכיר את זכות זקנו הבעש"ט לתכלית זו... והיה מצטער צער רב ובמר נפשו החל לשפוף שיחו לפני ה', והרבה בתפילה ובתחנונים שישתכח הדבר מבני העיר ושלא יעשו שום דבר לטובתו. ואכן תפילתו נתקבלה ולא זכרו בני העיר מהבטחתם וישכחוהו. (ספר משלי הצדיקים - עדותו צאצאו של אחד מתושבי עירית טיטוב שזקנו היה נוכח באותו מעמד).

בכך פירש נכדו האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב את דברי הפוסק הנאמר אצל יוסף הצדיק, "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחוהו", ואיתא במדרש: "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים, זה יוסף". ולכאורה איפכא מסתברא, שהרי יוסף אכן פנה בבקשה אל שר המשקים שיחלץ לעזרתו? אלא יש לומר, שמיד לאחר מכן נמלך יוסף על עצם פנייתו והתפלל לה' שישכחוהו שר המשקים. וזהו "ולא זכר שר המשקים את יוסף" מפני מה, כי "וישכחוהו" - יוסף השכיחו בתפילתו.

יצא מהעלם אל הגלוי

אך בסופו של דבר, התפרסם רבי אהרן נגד רצונו, בעקבות מגיפה שפרצה בעיר טיטוב הסמוכה וכליתה ילדים רבים רח"ל. באותה עת התאסף ראשי וחשובי העיר לפשפש במעשיהם ולבדוק על מה חרי האף הזה, ובסיבת מה באה להם הצרה הזאת. נזדמן לשם זקן אחד מעיר קוסטנטין שהיה נוכח בעת עתירתו של רבי אהרן שתשכח בקשתו לעזרה מבני העיר, ואמר לתושבי טיטוב: איעצכם ואגידה לכם מה יגרם להסיר חרון אף ה' ותיעצר המגיפה. דעו, כי בעיר קוסטנטין הסמוכה מתגורר צדיק נעלם נכד הבעש"ט, והוא שריו בעוני ודחקות, ואם תצליחו לפעול עליו שיבוא לשבות בעירכם ותגמלו לו על כך במתנת יד מכובדת כראוי לערכו הרם, בטוחני שבזכות זה יסור חרון אף ה' ותסור המגיפה מעליכם.

מיד התארגנה משלחת מבני טיטוב והגיעו לביתו הדל של רבי אהרן, והתחנונו לפניו שיזאיל לבוא לשבות בעירם. התחמק רבי אהרן ואמר: מדוע באתם אלי, הרי עניין זה שייך לצדיקים גדולים היודעים לבטל דינים ולא לאדם פשוט כמוני... אולם הם לא הרפו, ומשהתמיד בסירובו נתקבצו עוד ועוד מתושבי קוסטנטין וצרו על ביתו, עד שנאלץ לבוא עמם. ואכן משהגיע לשבות בטיטוב פסקה המגיפה. ולאחר שהתפרסם הדבר החלו רבים לשרר לפתחו ולבוא לשבות במחיצתו, ואף בני עיר טיטוב מינוהו אלוף לראשם לכהן כרבים ומורה דרכם. רק אז הסכים רבי אהרן לכן, מכיוון שידע נאמנה שמאת ה' היתה זאת, כי מצידו לא היתה שום סרך של השתדלות על כך.

מרבירי תורתו

מעט מזער מדברי תורתו נשתמרו לפליטה בספרי החסידות לדורותיהם. להלן נביא אחד מהם המופיע בספר הק' בית אהרן (קארלין) בהשמטות בשם רבי אהרן ז"ל: "מוצאי יוה"כ אמר בשם הרה"ק כו' ר' אהרן טוטיאווער זצוקללה"ה שאמר שכל העובדות של יוה"כ הק' נרמזים בפיוט 'נחשב כצג באיתון' כו', וצויה ל"שץ' להאריך בנגינת פיוט זה. ובירך ואמר בשעה שנפטרו מלפניו בחרזו שובו לכם לאהליכם ובראשיכם אלקיכם".

ברכת מול טוב

להוד"ר נחמן וזיל הי"ו
לרגל חולדת הבן
יה"ר שיובה לגלגל לתורה לחופה
ולשעש"ט ולזיב נחת דקדושה

ברכת מול טוב

להוד"ר שלמה נחמן וויסשטיין הי"ו
לרגל חולדת הבן
יה"ר שיובה לגלגל לתורה לחופה
ולשעש"ט ולזיב נחת דקדושה

ברכת מול טוב

להוד"ר אברהם אטינגר הי"ו
לרגל חולדת הבת
יה"ר שיובה לגלגל לתורה לחופה
ולשעש"ט ולזיב נחת דקדושה

ברכת מול טוב

להוד"ר עקיבא זיטל שיינברגר שליט"א
לרגל אירוסיתו
עב"ג בשעש"ט
יה"ר שיובה לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זי"ע"א

ברכת מול טוב

להוד"ר ה' יואל שפיגל שליט"א
לרגל אירוסיתו
עב"ג הבח"ח שמואל קוזקין נ"ו
בהוד"ח ה' שמשון קוזקין שליט"א
יה"ר שיובה לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זי"ע"א

ברכת מול טוב

להוד"ר ה' נחמן דב היילפרין שליט"א
לרגל אירוסיתו בנו הבח"ח נתן יצחק נ"ו
עב"ג
בת הרה"ח ה' נתן משה דובינעביץ שליט"א
יה"ר שיובה לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זי"ע"א